

חוקן ד"ר סוכל עיין הדף

ת.ד. 43087, הר נוף, ירושלים • מיקוד 91430

טל/פקס 6515004 (אחה"צ) daf@dafyomi.co.il

מנחות דף נח.

איזה חידוש יש בשאור שאין בדבש, ואיזה בדבש שאין בשאור?

להאכל בשיירי מנחות	לבוא עם הקרבן ¹	
לא הותר	הותר מכללו	בשאור
הותר	לא הותר מכללו	בדבש

המעלה בשר העוף או מלוג שמן של מצורע² על גבי המזבח, האם חייב?

מה ההגדרה	מה הדין	
כל שממנו לאישים - בבל תקטירו	פטור	לר' אליעזר
כל שממנו קרבן - בבל תקטירו	חייב	לר' עקיבא

המקטיר שאור (או דבש) באופנים דלהלן, האם חייב?

כשמעורב במצה ³	פחות מקומץ	פחות מכזית	
חייב	חייב	חייב	לאביי
חייב	חייב	פטור	לרבא

לזעירי בפסחים (מג:): מנין ליה שהיתר מצטרף לאיסור בהקטרת שאור? [תוד"ה חצי].

מאיזה פסוק הוא נלמד?	באיזה דין הוא נכלל?	
דכתיב: כל	מקצתו	לרש"י בפסחים ⁴
דכתיב: כי כל	עירבו	לתוס' ⁵

¹ בברייתא אמרינן יש בשאור שאין בדבש - שהותר מכללו במקדש, ובהו"א הבינה הגמי שהכוונה להקרב למזבח, ורצתה לדייק מזה שמיירי בקרבן נדבה של שתי הלחם [דשתי הלחם דחובה אינם קרבים על המזבח]. ודחה רב עמרם שמה שהותר שאור מכללו להקרב במקדש הכוונה עם ב' כבשי עצרת, [ולעולם אין ב' הלחם באים בנדבה]. אמנם בדבש - פירות ביכורים, הגם שהיו באים עמהם עופות והיו קרבין, אין זה נקרא שהותר הדבש במקדש מכללו להקרב עם העופות, דאין העופות מחובת ביכורים, דבאו רק לעטר לביכורים. [וגם השלמים שקרבו עם הביכורים, אינם בכלל להקרב עמהם, כיון שאין זוקקים זה לזה לבוא יחד - רש"י ד"ה לעטר].

² עולת העוף אין למזבח אלא דמה, דאין נקטר ממנה במזבח כלום, וכן שמן של מצורע אינו עולה כלל למזבח, וא"כ לכאורה אינם בכלל "כל שהוא ממנו לאשים הרי הוא בבל תקטירו". [והגם שעם לוג שמן בא אשם מצורע, לא חשוב מחמת זה "כל שממנו לאשים וכו'", דאין הלוג שייך בהדי האשם לגמרי - דאדם מביא אשמו עכשיו ולונו עד עשרה ימים - רש"י ד"ה לוג]. וכתבו בתוד"ה לוג, שגם אין חילוק בין לוג הבא לבד אחר זמן ללוג שבא עם האשם, שניהם לר"א פטור, ואינו חשוב בכלל "כל שממנו לאשים".

³ ולשיטת אביי מיירי שמעורב באופן שאינו ניכר, דאם ניכר תיפוק ליה שיש כאן חצי זית שאור ולכן חייב. ולרבא החידוש במעורב הוא אפי' אם ניכר, דבא לומר שחצי זית חמץ וחצי זית מצה מצטרפים [היתר מצטרף לאיסור]. וכמבואר בשטמ"ק אותיות ד' וה', ועי' בתוד"ה חצי.

⁴ רש"י שם פירש דזעירי משמע ליה "מקצתו" היינו חצי זית קומץ דשאור וחצי זית דמצה [ואין מעורבים אלא כל אחד ניכר בפניו], וחייב משום דהיתר מצטרף לאיסור. והקשו עליו תוס', דא"כ זעירי לא כאביי ולא כרבא, דהרי לאביי ורבא דין "מקצתו" מיירי או בחצי קומץ או בחצי כזית וכשהם לבד בלא שום עירוב. ועוד קשה שבדרשת "מקצתו" גם רבנן [החולקים על ר"א] שלא דרשי כל, מודו שדרשינן ליה מ"כי כל", וא"כ למה אמרה הגמי שם: "כמאן כר"א".

חוכן ע"י סוכל עיין הדף

ת.ד. 43087, הר נוף, ירושלים • מיקוד 91430

טל/פקס 6515004 (אחה"צ) daf@dafyomi.co.il

מנחות דף נח:

המעלה שאור ודבש מעורבים על גבי המזבח, כמה לוקה? [שיטת רש"י⁶].

סך הכל	מצד הדבש ותערובתו	מצד השאור ותערובתו		
לוקה ארבע	לוקה שנים	לוקה שנים	לרבא ⁷	
לוקה שנים	לוקה אחד	לוקה אחד	איכא דאמרי ⁸	לאביי
לא לוקה	לא לוקה	לא לוקה	ואיכא דאמרי ⁹	

אליבא דאביי לאיכא דאמרי דחדא מיהא לקי, אבל קרבן פסח באופנים דלהלן, האם לוקה משום צלי אש? [תד"ה איכא].

בחי או בחמי טבריא	בנא ומבושל	
לוקה	אינו לוקה	לרש"י ¹⁰
אינו לוקה	לוקה	לרבינו תם ¹¹

⁵ לכן פירשו תוס' שזעירי ס"ל ללמוד ממה שאמרו בברייתא: עירובו מנין ת"ל "כי כל", היינו שנצטרף חצי זית שאור עם חצי מצה, וקמ"ל שחייב משום ד"היתר מצטרף לאיסור" גם בשאור. וס"ל כרבא דוקא שאומר שבפחות מכזית פטור, דכאביי לא מצי סבר, דאביי סובר שחייב בחצי זית שאור גם בלא שיצטרף עמו ההיתר להשלים כזית].

⁶ אמנם בתוד"ה המעלה חלקו עליו, וס"ל דאם מעלה כשהם מעורבים [ואינם בעין, דאם הם נכרים בעין לא חשובים מעורבים] אינו לוקה אלא משום התערובת, ולא משום שאור לחודיה, ולא משום דבש לחודיה. ולכך הם פירשו שמייירי שהעלה שאור לבדו ודבש לבדו וגם שאור ודבש מעורבים שבאופן זה לוקה ארבע, חד משום שאור וחד משום דבש, ושתיים משום תערובת, דהא יש בתערובת זו לשאור ותערובתו ולדבש ותערובתו.

⁷ כיון דכתיב: "כי כל שאור וכל דבש לא תקטירו", משמע לא להקטיר שאור, ומריבו דכל משמע לא להקטיר שאור עם תערובתו. וכן לא להקטיר דבש, ומריבו דכל משמע לא להקטיר דבש עם תערובתו. הרי לנו ארבע איסורים במעשה אחד של הקטרה של שאור ודבש מעורבים, ולוקה ארבע.

⁸ האיכא דאמרי הראשון ס"ל דהעירובי שאור ודבש שמתרבים מ"כי כל", הם נקראים לאו שבכללות ועליהם לא לוקים, ורק לוקה על מה שהקטיר שאור ועל מה שהקטיר דבש, ולכך לוקה שנים. ומה שאמר האיכא דאמרי לגירסת רש"י: "תרתיה לא לקי חדא מיהא לקי", ה"פ דאע"ג ש"מכל שאור" למדנו לאסור תרתי, שאור ותערובתו, מ"מ אין לוקה עליהם אלא אחד. וכן גבי דבש, אע"ג שלמדנו תרתי לאסור דבש ותערובתו אין לוקה על שניהם אלא אחד.

⁹ ס"ל שכל אחד מהארבע האיסורים הנזכרים כאן הם נקראים לאו שבכללות, היות שבכל שאור נכלל גם שאור וגם תערובתו, ואין הלאו מיוחד רק לשאור וכן בדבש, א"כ אינו דומה ללאו דחסימה או ללאו דאלמנה וגרושה, דהתם הלאו הוא מיוחד על מה שכתוב במפורש [אפי' כשהוא לאו אחד על כמה דברים], משא"כ כאן שהלאו כולל תערובתו שאינה מפורשת להדיא בכתוב, לכך מיקרי לאו שבכללות ואין לוקה עליו בכלל.

¹⁰ רש"י מפרש שם" דבנא או מבושל כיון שהווי לאו שבכללות שיש לו ללקות בו גם משום נא או משום מבושל, לכך אינו לוקה בו משום צלי אש, ולוקה רק משום נא ומבושל, ואין לו ללקות משום צלי אש אלא בחי ובחמי טבריא שיש בו רק לאו דצלי אש ולא הוי בזה לאו שבכללות.

¹¹ ר"ת חלק על רש"י וס"ל שאין ללקות כלל בחי ובחמי טבריא משום צלי אש. ובנא ומבושל, תלוי ממה התרו בו, אם התרו משום נא או משום מבושל לוקה מחמתם, ולא לוקה משום צלי אש. ואם התרו משום צלי אש לוקה רק משום צלי אש. [ועל זה כתבו התוס' דסוגיין לא תתפרש לר"ת, דהם לשיטתם פירשו שיש כאן ג' הקטרות של שאור ושל דבש ושל תערובתן, וא"כ בזה יש לו ללקות גם על שאור וגם על תערובי שאור, ורק שם בקרבן פסח שהוא רק אכילה אחת אפשר לפרש כפירושן].